

Izabela Jarosińska

"Wskazówki do historii pojęcia
wyobraźni", Jean Starobiński,
"Pamiętnik Literacki" R. 63 (1972) :
[recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 16/48, 149

1973

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(I) SCHOLLS Robert: Fabulatorzy. Przeł. I. Sieradzki. "Pamiętnik Literacki" R.63:1972 z.4 s. 251-269. (Fragmenty z trzech rozdziałów książki pt. "The Fabulators").

Do istotnych cech fabulacji jako jednego z gatunków współczesnej anglosaskiej prozy narracyjnej należy kunsztowność i komizm konstrukcji, przewrotny dydaktyzm oraz swoista alegoryczność. Czarny humor fabulatorów ma charakter historiozoficzny: proponuje śmiech w odpowiedzi na absurdalność świata. Alegoria fabulacyjna jest przejawem utraty wiary w zrozumiałość świata widzialnego, stanowi odwrót od niego w kierunku świata niewidzialnego. Na tej podstawie Joyce - nie będący fabulatorem - w "Finnegan's Wake" przeszedł od epifanii do alegorii archetypowej. Poprzedników współczesnej fabulacji należy szukać w okresach przewagi racjonalizmu: w komediach Arystofanesa, alegoriach średniowiecznych, powieściach lotrzykowskich, poezji metafizycznej i satyrycznych powieściach oświeceniowych.

BP/48/5

I.S.

(I) STAROBINSKI Jean: Wskazówki do historii pojęcia wyobraźni. Przeł. W. Kwiatkowski. "Pamiętnik Literacki" R.63: 1972 z.4 s. 217-232.

Studium - pióra jednego z czołowych przedstawicieli francuskiej krytyki tematycznej - wyróżnia dwa znaczenia pojęcia wyobraźni: świat wyobrażony - obraz, symbol, mit, marzenie jako składniki dzieła literackiego; aktywność wyobrażeniowa jako konstytutywny moment twórczości literackiej. Autor zarysowuje program badań wyobraźni literackiej w drugim znaczeniu i przedstawia historię pojęcia wyobraźni, poczynając od systemów antycznych (Arystoteles, Platon, Plotyn), przez Dantego i Tomasza z Akwinu, renesans (Giordano Bruno), romantyzm do psychoanalizy (Freud, Jung).

BP/48/6

I.J.